

Ödemeler Dengesi ve Uluslararası Yatırım Pozisyonu Raporu

2017-II

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI
İdare Merkezi
Anafartalar Mah. İstiklal Cad. No:10 06050 Ulus Altındağ Ankara

E-mail: odemeler.dengesi@tcmb.gov.tr

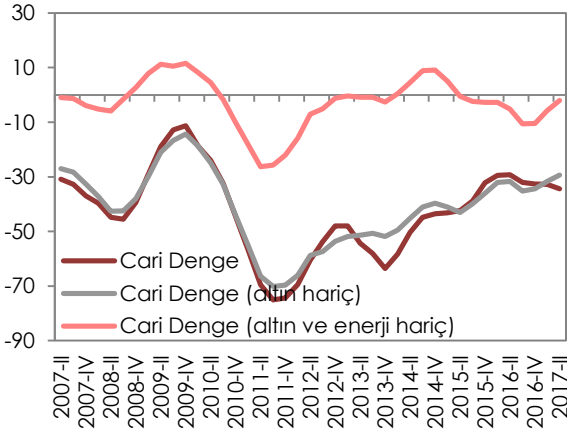
İÇİNDEKİLER

1. CARI İŞLEMLER HESABI	04
2. FİNANS HESABI	09
2.1. Doğrudan Yatırımlar.....	10
2.2. Portföy Yatırımları.....	10
2.3. Diğer Yatırımlar-Krediler	11
2.4. Rezervler	12
3. ULUSLARARASI YATIRIM POZİSYONU	14
4. EK TABLOLAR	18
KUTULAR	
Kutu 1 Türkiye'nin Altın Dış Ticaretinde İşlenmiş Altın Ticaretinin Yeri	06
Kutu 2 Seyahat Gelirindeki Son Dönem Gelişmeleri	08

1. Cari İşlemler Hesabı

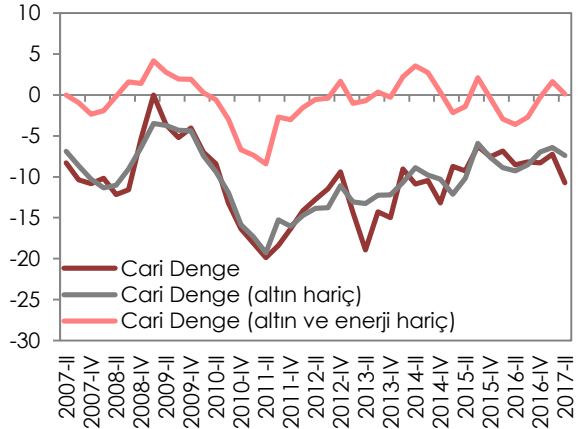
2017 yılı Haziran ayı itibarıyla 12 aylık cari işlemler dengesi 2016 yılının sonuna kıyasla bir miktar bozularak 34,4 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Öte yandan, çekirdek gösterge olarak kabul edilen altın hariç ile enerji ve altın hariç cari işlemler dengesinde geçen yılın son çeyreğinde başlayan iyileşme eğilimi, 2017 yılının ikinci çeyreğinde de devam etmiştir (Grafik 1). Bu dönemde, mevsimsellikten arındırılmış verilere göre, cari işlemler dengesi, tüm alt göstergelerle birlikte bir miktar bozulma kaydetmiştir (Grafik 2).

Grafik 1. Cari İşlemler Dengesi
(yıllıklandırılmış, milyar ABD doları)

Kaynak: TCMB.

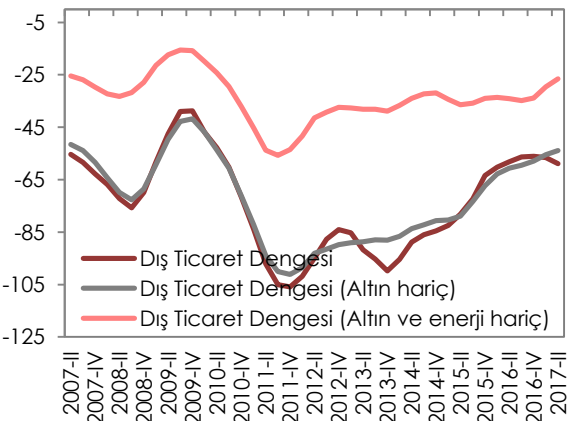
Grafik 2. Cari İşlemler Dengesi
(mevsimsellikten arındırılmış, milyar ABD doları)

Kaynak: TCMB.

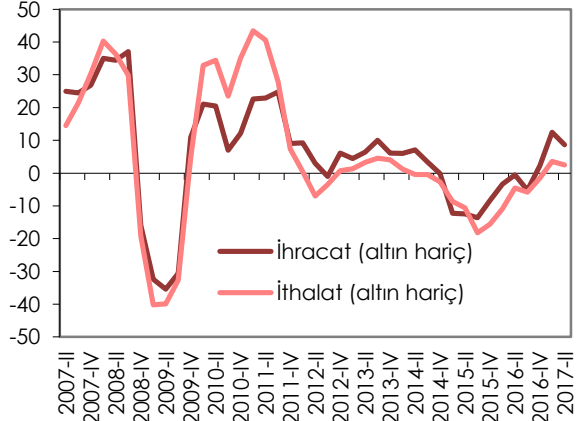
Çekirdek cari açık göstergelerindeki iyileşme eğilimi temelde çekirdek dış ticaret dengesindeki iyileşmeden kaynaklanmıştır (Grafik 3). Son yıllarda, altın hariç bakıldığında ihracatın ithalata kıyasla daha yüksek oranda büyümesi dış ticaret açığının daralmasında etkili olmuştur (Grafik 4). 2017 yılının ikinci çeyreğinde, altın hariç ihracat yıllık bazda yüzde 8,6 artarken, altın hariç ithalat yüzde 2,5 ile sınırlı bir artış göstermiştir.

Grafik 3. Dış Ticaret Dengesi
(çeyreklik, milyar ABD doları)

Kaynak: TÜİK.

Grafik 4. Nominal İhracat ve İthalat
(nominal, yıllık yüzde değişim)

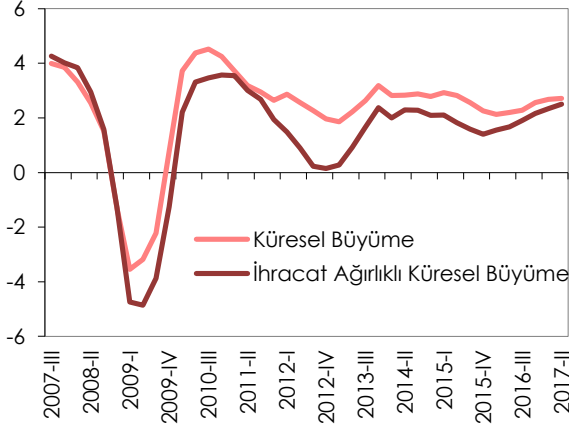

Kaynak: TÜİK.

İhracatta gözlenen performansta, son dönemde dış talepteki güçlü seyrin yanı sıra ihracatçılarımızın pazar değiştirme esnekliğinin de önemli rol oynadığı değerlendirilmektedir. İhracat ağırlıklı küresel büyüme oranı, 2016 yılı başından bu yana gayri safi hasıla kaynaklı küresel büyüme oranına kıyasla daha güçlü bir artış eğilimi izlemektedir (Grafik 5). Ayrıca, Türkiye'nin ihracatının yaklaşık yarısını gerçekleştirdiği ve bu ihracatın da yaklaşık yüzde 60'ının yatırım ve

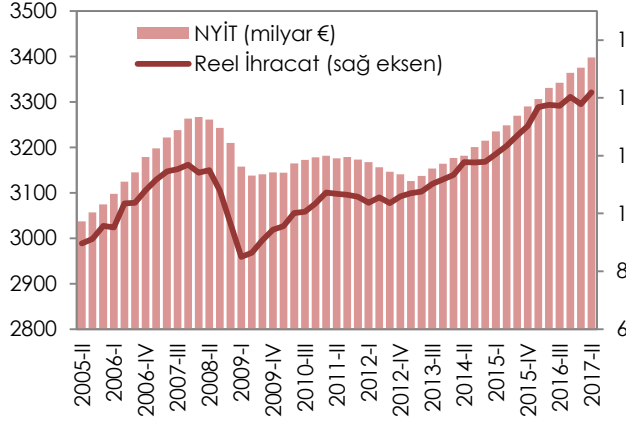
tüketim mallarından oluştuğu Avrupa Birliği ülkelerindeki nihai yurt içi talep kaynaklı büyüme ihracat artışlarında etkili olmaktadır (Grafik 6). Bunun yanı sıra, 2017 yılının ikinci çeyreğinde ihracattaki yüksek artışa çevre ülkelerle ilişkilerdeki normalleşmenin sürmesi de katkı sağlamıştır.

Grafik 5. Dış Talep Göstergeleri
(yıllık yüzde değişim)

Kaynak: TCMB.

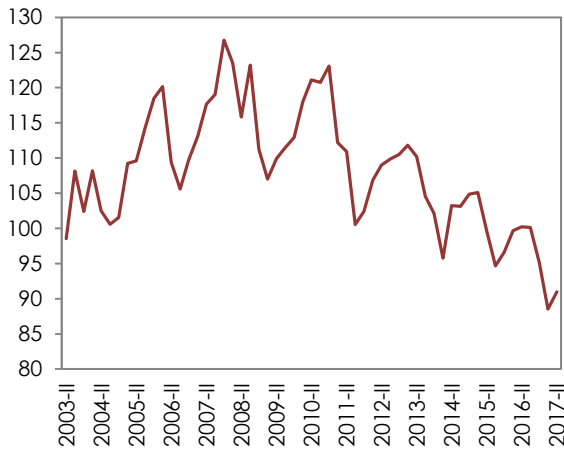
Grafik 6. AB-28 Nihai Yurt İçi Talebi ve Türkiye'nin İhracatı
(çeyreklik, mevsimsellikten arındırılmış)

Kaynak: Eurostat.

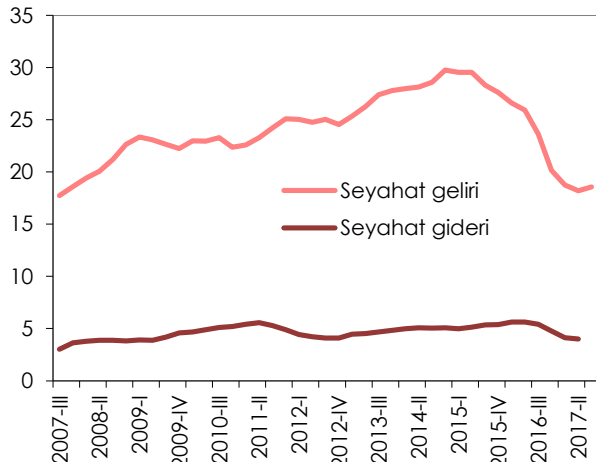
2017 yılının ikinci çeyreğinde, petrol ve diğer emtia fiyatlarındaki yükselişle birlikte ithalat fiyatlarının artması ve altın talebindeki güçlü seyrin ithalatı artırıcı etkide bulunmuştur. Bu çeyrekte Türk lirası yıllık bazda değer kaybını sürdürürken, bir önceki çeyreğe göre bir miktar değer artışı gözlenmiştir. TÜFE bazlı reel kur endeksi yılın ikinci çeyreğinde 91 değerine yükselmiştir (Grafik 7). Bu dönemde, ithalat fiyatları yıllık bazda yüzde 5,4 oranında, reel ithalat ise yüzde 3,8 oranında artış göstermiştir. Altın ithalatı ise, 2017 yılı Nisan-Haziran döneminde 5,3 milyar ABD doları ile bir önceki çeyreğin yaklaşık iki katı seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu gelişmeler neticesinde, altın hariç ithalatta sınırlı bir artış gözlenirken toplam ithalat yıllık bazda yüzde 9,5 oranında artmıştır (Kutu 1).

Grafik 7. Reel Efektif Döviz Kuru
(TÜFE Bazlı, 2003=100)

Kaynak: TCMB.

Grafik 8. Seyahat Geliri ve Gideri
(12 aylık, milyar ABD doları)

Kaynak: TCMB.

Cari açığı azaltıcı etkide bulunan ve 2016 yılında azalış kaydeden seyahat gelirleri, 2017 yılının ikinci çeyreğinde yıllık bazda artmıştır. Rusya başta olmak üzere çevre ülkelerden gelen turist sayısı artarken, özellikle Avrupa'dan gelen turist sayısındaki gerileme devam etmiştir. Bu dönemde seyahat gelirleri artarken seyahat giderlerinin azalması sonucu net seyahat gelirleri yıllık bazda artarak cari açığı düşürücü etkide bulunmuştur (Grafik 8)(Kutu2).

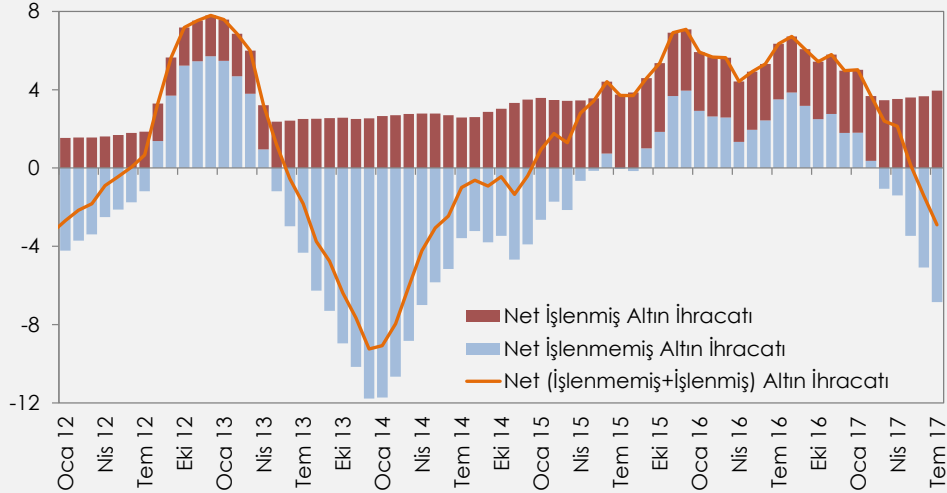
Kutu 1

Türkiye'nin Altın Dış Ticaretinde İşlenmiş Altın Ticaretinin Yeri

Dış ticaret kapsamında altın ticareti denildiğinde akla ilk olarak külçe halinde saklanan altının ihracat ve ithalatı gelmektedir. İşlenmemiş altın olarak genel şekilde tanımlanan bu kalem, parasal olmayan külçe altını ifade etmektedir. Bununla birlikte, söz konusu işlenmemiş altının bir kısmı yurt içinde işlenmekte ve mücevher haline getirilerek ihraç edilmektedir. Fasillara göre dış ticaret kalemlerinden 71 numaralı kalem, işlenmemiş külçe altın ile birlikte çoğunlukla altından mamul mücevherci eşyası ve aksamını kapsamaktadır. Bu kalemden işlenmemiş külçe altın çıkarıldığında elde edilen kısım ise bu kutuda işlenmiş altın olarak adlandırılmaktadır.

Tarihsel veriler, işlenmiş altın ticaretinde Türkiye'nin net ihracatçı olduğuna işaret etmektedir (Grafik 1). 2011 yılı öncesi dönemde net işlenmiş altın ihracatı yıllık ortalama 0,9 milyar ABD doları (39,7 ton) iken, 2011 ve sonraki yıllarda hızlı artış kaydederek yıllık ortalama 2,8 milyar ABD doları (60,9 ton) seviyesine yükselmiştir. ABD doları cinsinden net ihracatta gözlenen görece daha yüksek artış, altın fiyatlarındaki yükselişi de yansıtmaktadır. İşlenmiş altın ithalatının ise dönem boyunca ihracata kıyasla daha durağan seyrettiği gözlenmektedir. Bu çerçevede, işlenmiş altın ihracatının dış ticaret dengesi üzerindeki olumlu etkisi yıllar itibarıyla artış kaydetmiştir.

Grafik 1: Net Altın İhracatı (yıllıklandırılmış, milyar ABD doları)*

Kaynak: TÜİK.

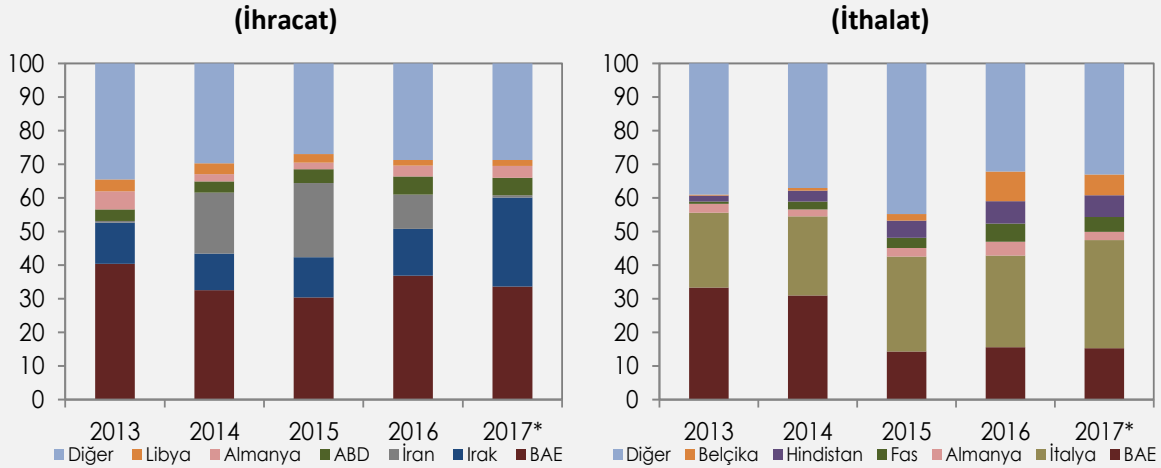
* Net altın ihracatı, altın ihracatından altın ithalatının çıkarılmasıyla elde edilmiştir.

Son dönemdeki dış ticaret gelişmeleri göz önünde bulundurulduğunda, işlenmemiş altın ithalatında 2017 yılının ilk yarısındaki yükseliş dikkat çekmektedir. Bununla birlikte, Türkiye'nin işlenmiş altın ihracatının da söz konusu dönemde arttığı gözlenmektedir. Toplam (işlenmiş ve işlenmemiş) altın dış ticaretine bakıldığında, 2017 yılının ilk yedi ayında altın ihracatının 7,4 milyar

ABD doları, ithalatının ise 11,2 milyar ABD doları olduğu görülmektedir. İşlenmiş altın ticaretinin hesaplama dahil edilmesi, ilgili dönemde toplam altın ticaretinde gözlenen açığı önemli ölçüde azaltmaktadır. Nitekim yılın ilk yedi ayında parasal olmayan (işlenmemiş) altın dış ticaret açığı 5,9 milyar ABD doları iken, çoğunlukla altından yapılmış mücevherci eşyası ve aksamından oluşan işlenmiş altın ticaretinde 2,1 milyar ABD doları fazla verilmiş ve toplam altın dış ticaret açığı 3,7 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

Ülkeler bazında en fazla işlenmiş altın ihracatı Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) ve Irak başta olmak üzere Ortadoğu ve Kuzey Afrika (ODKA) ülkelerine yapılmaktadır (Grafik 2). Bu ülkelerle birlikte ABD ve Almanya Türkiye'nin işlenmiş altın ihracatındaki önemli ülkeler arasındadır. İşlenmiş altın ithalatında ise, 2017 yılının ilk yedi ayı itibarıyla İtalya ve BAE'nin en yüksek paya sahip olduğu görülmektedir.

Grafik 2: Ülke Bazında İşlenmiş Altın Ticareti (yıllıklandırılmış, milyar ABD doları)

Kaynak: TCMB.

* 2017 Temmuz itibarıyla 7 aylık toplam.

Özetle, Türkiye'nin altın ticareti içerisinde işlenmiş altın ticaretinin yeri yıllar itibarıyla önem kazanmıştır. Bu çerçevede, işlenmemiş altın ithalatındaki artışın nedenlerinden birinin işlenmiş altın dış talebindeki artış olduğu değerlendirilmektedir. Bu çerçevede, altın ticaretindeki gelişmelerin her iki kalemin toplamı göz önünde bulundurularak değerlendirilmesinin daha uygun olduğu düşünülmektedir.

Kutu 2

Seyahat Gelirindeki Son Dönem Gelişmeleri

Ödemeler dengesi tablosundaki seyahat geliri kalemi, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve TCMB'nin ortak çalışması kapsamında, TÜİK tarafından yürütülen "Çıkış Yapan Ziyaretçiler Anketi"nden elde edilmektedir.

Söz konusu anket, yurt dışında ikamet edip ülkemizi ziyaret eden yabancı ve vatandaş ziyaretçileri kapsamaktadır. Anket sonuçlarına göre seyahat gelirleri, 2017 yılının ilk yarısında bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 2,2 azalmıştır. Tablo 1, yabancı ve vatandaş ziyaretçiler ayırımında ziyaretçi sayılarını ve ortalama harcamaları göstermektedir. Tabloya göre 2017 yılının ilk altı ayında toplam ziyaretçi sayısı bir önceki yıla göre yüzde 8,8 artarken bu artışın hemen tamamı yabancı ziyaretçi kaynaklı olmuştur. Ortalama harcamalar olarak bakıldığında yılın ilk altı ayında yabancı ziyaretçilerin ortalama harcaması bir önceki seneye göre yüzde 7,2 azalırken, vatandaş ziyaretçilerin ortalama harcamasındaki azalış yüzde 17,7 olarak gerçekleşmiştir. Bu gelişmeler sonucunda yabancı ziyaretçi kaynaklı seyahat gelirleri yılın ilk yarısında yüzde 2,6 artarken, vatandaş ziyaretçi kaynaklı seyahat geliri yüzde 17,5 azalmıştır (Tablo 1).

Tablo 1: Seyahat Geliri, Ziyaretçi Sayısı ve Ortalama Harcama
(Ocak-Haziran dönemi)

	Toplam Ziyaretçi (Yabancı+Vatandaş)			Yabancı			Vatandaş		
	2016	2017	yüzde değişim	2016	2017	yüzde değişim	2016	2017	yüzde değişim
Seyahat Geliri (milyar ABD doları)	7,6	7,4	-2,2	5,7	5,9	2,6	1,8	1,5	-17,5
Ziyaretçi Sayısı (milyon kişi)	12,6	13,7	8,8	10,3	11,4	10,7	2,3	2,3	0,1
Ortalama Harcama (ABD doları/kişi)	603	542	-10,1	555	515	-7,2	809	666	-17,7

Kaynak: TÜİK.

Sonuç olarak 2017 yılında, turizmde ziyaretçi sayıları açısından bir toparlanma görülmektedir. Bu toparlanma, ortalama harcamalardaki düşüş nedeni ile yılın ilk yarısında seyahat gelirlerine yansımamıştır.

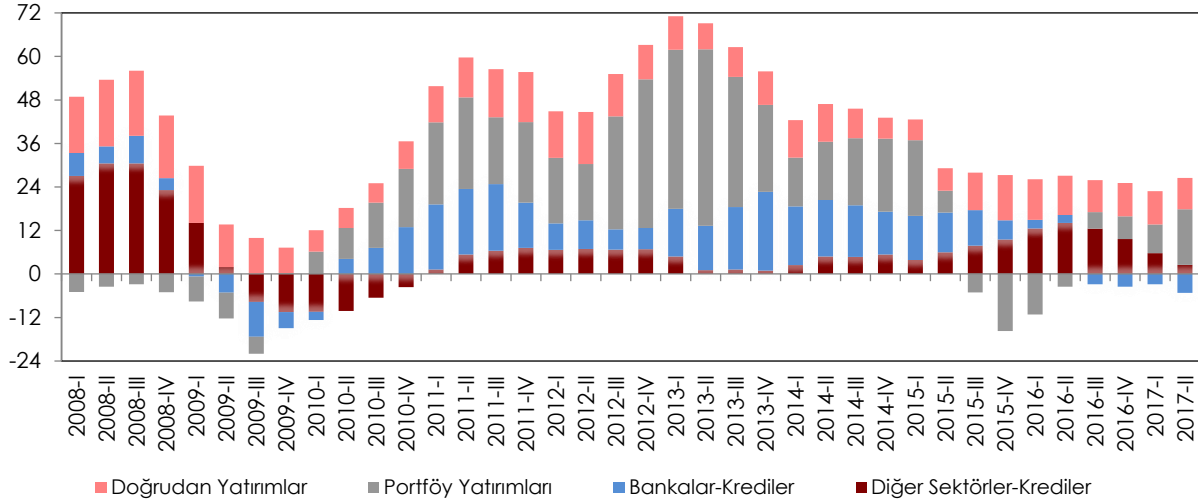

2. Finans Hesabı

ABD’de destekleyici maliye politikasıyla büyümenin ivme kazanacağı, bununla birlikte Fed’in para politikasındaki sıkılaştırmayı daha uzun vadeye yayacağı beklentisi ile başta ABD olmak üzere küresel piyasalarda 2017 ilk çeyreğinde başlayan toparlanma, 2017 ikinci çeyreğinde hızlanarak devam etmiştir. Öte yandan, TL’nin diğer paralar karşısındaki istikrarlı seyri ve ekonomik büyümede görülen toparlanma portföy ve diğer yatırım girişlerine bu dönemde etki eden ülkemize özgü olumlu ayrıştırıcı unsurlar olmuştur.

Ödemeler dengesi finans hesabına ana başlıklar itibarıyla bakıldığında, doğrudan yatırım girişlerinde bir süredir görülen düşük seviyelerde yatay seyrin devam etmekte olduğu görülmektedir. Öte yandan, gelişmekte olan piyasalara yönelik ortaya çıkan sermaye girişlerinin bir yansıması olarak, portföy yatırımları yükümlülük kalemi kaynaklı girişler artmaktadır. Diğer yatırım girişlerinde ise bankacılık sektörü kaynaklı kredi girişlerinin azalması neticesinde, düşüş eğilimi devam etmektedir.

Grafik 9. Finans Hesabı Alt Kalemleri (Yükümlülükler)
(yıllıklandırılmış, milyar ABD doları)

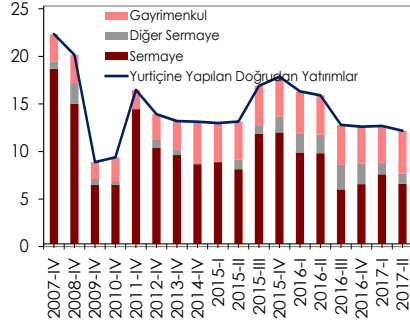
Kaynak: TCMB.

2.1 Doğrudan Yatırımlar

Yurt dışı yerleşiklerin ülkemizde gerçekleştirdiği doğrudan yatırımlar temelde sermaye ve gayrimenkul yatırımlarından oluşmaktadır. Bir süredir düşük seviyelerde ve yatay seyretmekte olan yurt içine doğrudan sermaye yatırımları bu eğilimini 2017 yılı ikinci çeyreğinde de devam ettirmiştir. Jeopolitik siyasi gelişmelerin bölgemize yönelik risk algısını olumsuz yönde etkilemesi doğrudan yatırım girişlerinde bu dönemde ortaya çıkan, düşük platodaki yatay seyrin temel nedenini oluşturmuştur.

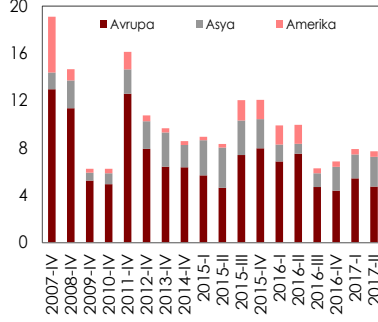
2017 yılı ikinci çeyreğinde, coğrafi olarak Avrupa en fazla sermaye yatırımının geldiği bölge olmaya devam ederken, hizmetler sektörü en fazla yatırım çeken sektör olmuştur. Öte yandan, yurt içine doğrudan yatırımların diğer önemli bileşeni olan gayrimenkul yatırımları, 2012 yılında yabancılara Türkiye’de mülk almayı kolaylaştıran ilgili yasanın değiştirilerek uygulama tebliğinin çıkarılması ile birlikte 2013 yılından başlayarak hızlı bir artış göstermiştir. 2017 yılı ikinci çeyreğinde gayrimenkul yatırımları, bir önceki yılın aynı dönemine göre artarak 1,4 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir.

Grafik 10. Yurtiçine Yapılan Doğrudan Yatırımlar
(yıllıklandırılmış, milyar ABD doları)

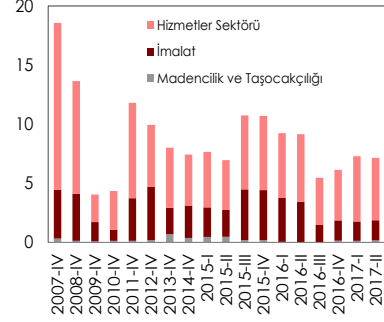
Kaynak: TCMB.

Grafik 11. Coğrafi Dağılım
(yıllıklandırılmış, milyar ABD doları)

Kaynak: TCMB.

Grafik 12. Sektörel Dağılım
(yıllıklandırılmış, milyar ABD doları)

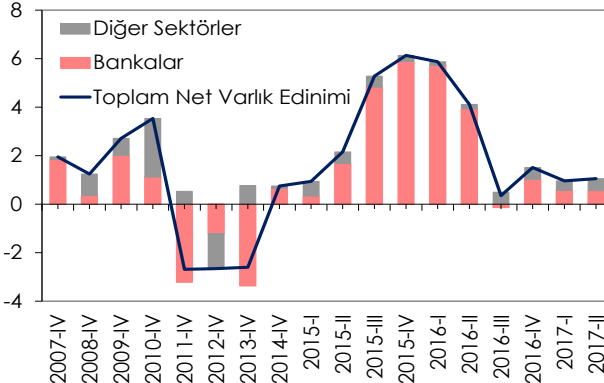

Kaynak: TCMB.

2.2 Portföy Yatırımları

Portföy yatırımlarının temel seyri yurt dışı yerleşiklerin yurt içinde yaptığı yatırımlar tarafından belirlenmektedir. Portföy yatırımları yurt içi yerleşiklerin yurt dışındaki yatırımları (portföy yatırımları net varlık edinimi) ile yurt dışı yerleşiklerin yurt içindeki yatırımları (portföy yatırımları net yükümlülük oluşumu) toplamından oluşmaktadır. Bankalar ve diğer sektörlerin toplamından oluşan yurt içi yerleşiklerin yurt dışındaki portföy yatırımları, yılın ikinci çeyreğinde bankaların likidite tercihlerinin bir sonucu olarak yurt dışı portföylerini azaltması nedeniyle düşüş göstermiştir.

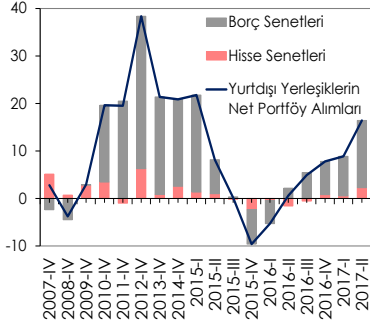
Grafik 13. Portföy Yatırımları – Net Varlık Edinimi
(yıllıklandırılmış, milyar ABD doları)

Kaynak: TCMB.

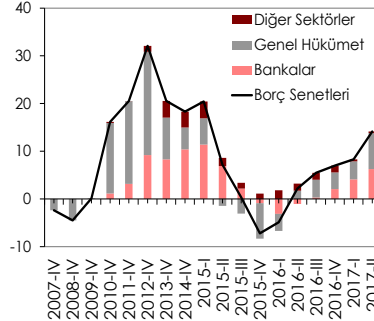
Fed'in para politikası sıkılaştırmasını uzun vadeye yayacağı beklentisi ile gelişmekte olan ekonomilere yoğun portföy girişleri gerçekleşmiştir. TL'nin diğer paralar karşısında istikrarlı seyri ve yurt içi büyüme beklentilerine yönelik ortaya çıkan görünüm bu dönemde ülkemiz portföy girişlerinde olumlu yönde ayrılmaya yol açmıştır. Enstrüman bazında bakıldığında, tüm kalemlerde giriş yönlü hareket gözlenirken genel hükümetin yurt içinde ihraç ettiği borç senetleri ve bankacılık sektörünün yurt dışı piyasalarda ihraç ettiği borç senetleri bu çerçevede öne çıkmıştır. Diğer taraftan, bu çeyrekte hisse senetlerinde de yüklü giriş yönlü hareket gerçekleşmiştir.

Grafik 14. Yurtdışı Yerleşiklerin Yurtiçinde Net Portföy Alımları
(yıllıklandırılmış, milyar ABD doları)

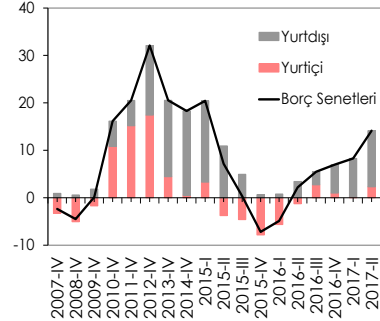
Kaynak: TCMB.

Grafik 15. Borç Senetlerinde Net İhraçların Sektörel Dağılımı
(yıllıklandırılmış, milyar ABD doları)

Kaynak: TCMB.

Grafik 16. Borç Senetleri Net İhraçlarda Yurtiçi-Yurtdışı Dağılımı
(yıllıklandırılmış, milyar ABD doları)

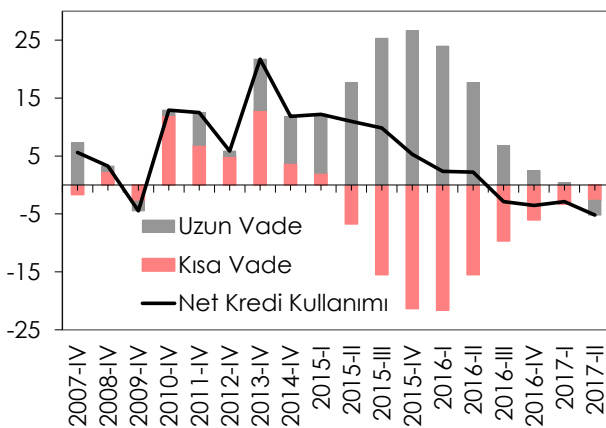

Kaynak: TCMB.

2.3 Diğer Yatırımlar - Krediler

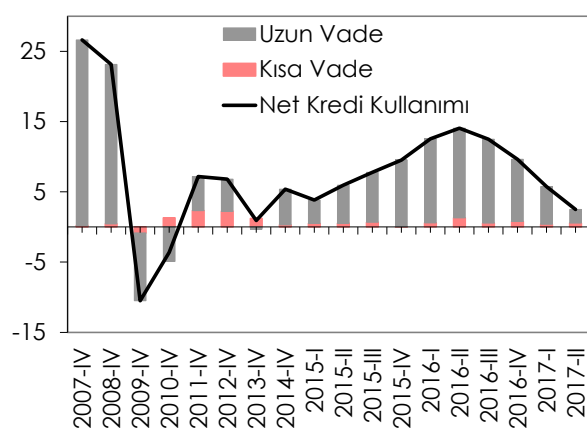
Diğer yatırım girişlerinde, bu dönemde bankaların yurt dışı menkul kıymet ihracı yoluyla fon girişlerine yönelmeleri döviz kredisi kullanımlarını azaltmıştır. Bu çerçevede 2017 yılı ikinci çeyrekte, bankaların 791 milyon ABD doları net kredi geri ödemesi gerçekleştirdikleri görülmüştür. Diğer sektörler ise bu dönemde ağırlıklı olarak kısa vadeli olmak üzere 1.3 milyar ABD doları net kredi kullanıcısı olmuştur.

Grafik 17. Bankaların Net Kredi Kullanımları
(yıllıklandırılmış, milyar ABD doları)

Kaynak: TCMB.

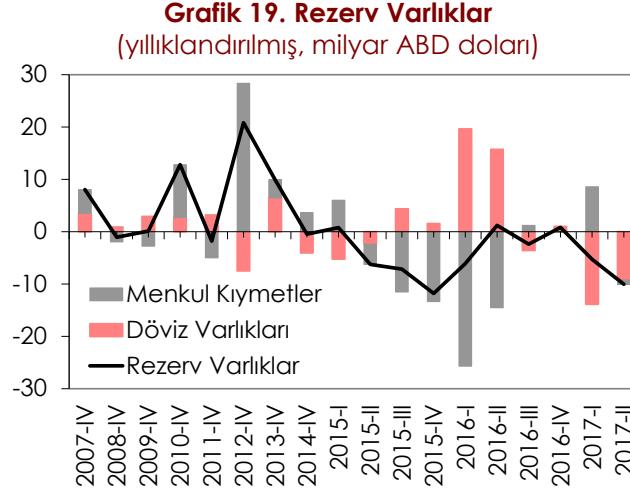
Grafik 18. Diğer Sektörlerin Net Kredi Kullanımları
(yıllıklandırılmış, milyar ABD doları)

Kaynak: TCMB.

2.4 Rezervler

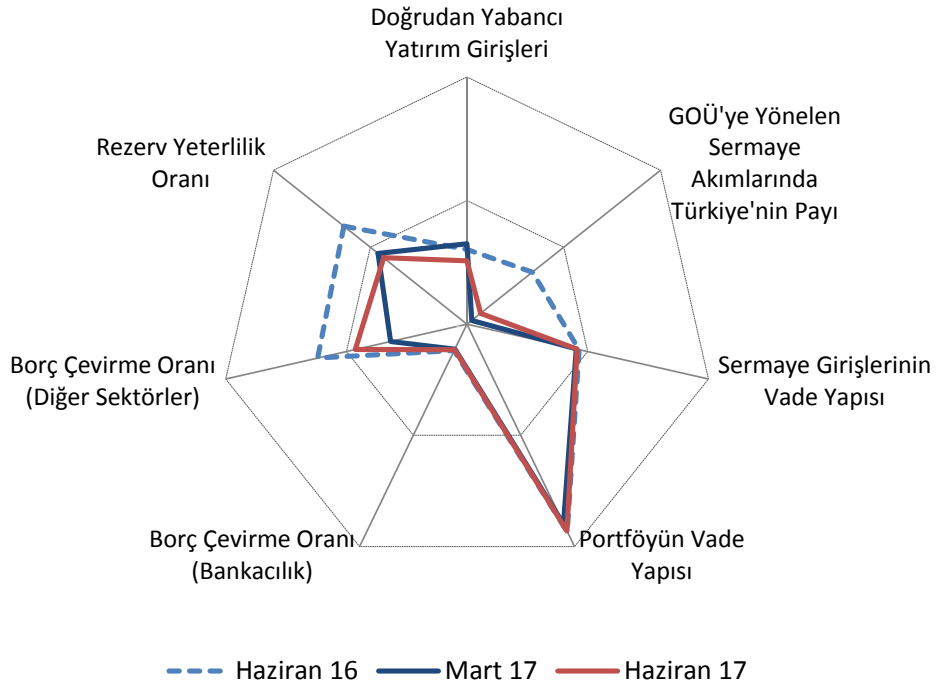
Merkez Bankası rezervleri ikinci çeyrekte 1,6 milyar ABD doları artış kaydetmiştir. Portföy yatırımları kaynaklı girişler, rezerv varlıklardaki artışın temel nedenini oluşturmuştur.

Kaynak: TCMB.

Finansman unsurları kalite yönünden değerlendirildiğinde, bir yıl öncesine göre, rezerv yeterlilik oranı ve borç çevirme oranlarında bir miktar gerileme gözlenirken diğer unsurlar mevcut seviyelerini korumuştur.

Grafik 20. Cari Açığın Finansman Yapısı*

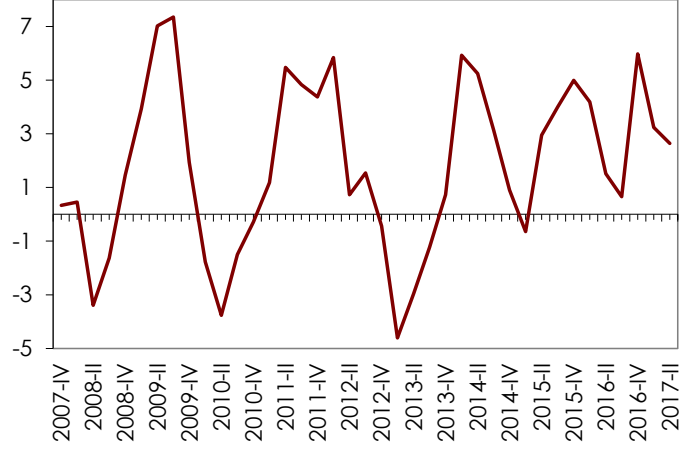

Kaynak: TCMB.

* Dışarıya doğru genişleme iyileşmeyi yansıtmaktadır.

Net Hata ve Noksan (NHN) kalemi 2017 yılının ikinci çeyreğinde -1,6 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Yıllık bazda bakıldığında, ikinci çeyrekte oniki aylık birikimli NHN'nin 5,3 milyar ABD doları düzeyinde gerçekleştiği ve toplam döviz gelirlerine oranının da yüzde 2,6 seviyesinde olduğu görülmektedir.

Grafik 21. NHN'in Toplam Döviz Gelirlerine Oranı
(yıllıklandırılmış, yüzde)

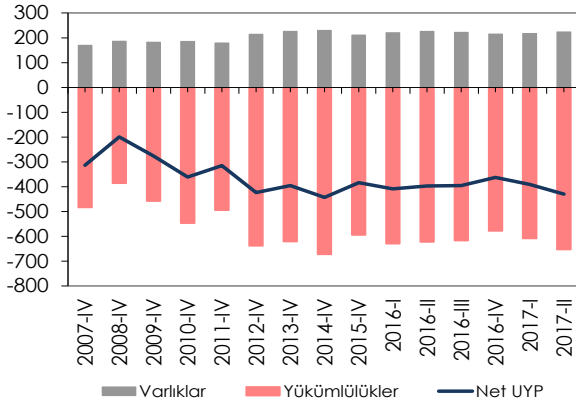
Kaynak: TCMB.

3. Uluslararası Yatırım Pozisyonu

Türkiye'nin yurt dışı varlıkları ile yurt dışına olan yükümlülüklerinin farkı olarak tanımlanan net Uluslararası Yatırım Pozisyonu (UYP), 2017 yılının ikinci çeyreğinde negatif yönlü artış göstermiştir. Bu artışta, değer ve kur hareketleri belirleyici olmuştur. 2017 Haziran sonu itibarıyla, UYP verilerine göre, Türkiye'nin net yükümlülük pozisyonu yılın ilk çeyreğine kıyasla yüzde 10,0 artarak 429,8 milyar ABD doları düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu dönemde, yurt dışı varlıklar yüzde 2,7, yükümlülükler yüzde 7,4 oranında artmıştır.

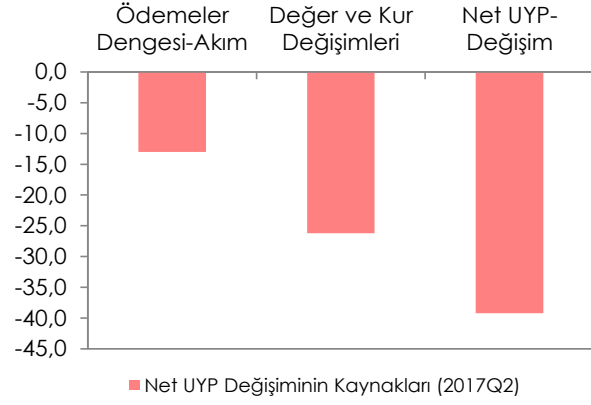
Ödemeler dengesi kaynaklı akım işlemler ile stok UYP verilerinin karşılaştırmasına dayalı bütünleşik UYP hesaplarına bakıldığında, net yükümlülük pozisyonundaki negatif yönlü artışın ağırlıklı olarak, değer ve kur değişimlerinden kaynaklandığı görülmektedir. Yılın ikinci çeyreğinde, birinci çeyreğe göre BIST Ulusal 100 Endeksi yüzde 12,9 artarken, Türk lirasının ABD doları karşısında yüzde 3,6 oranındaki değer kazanması, kur ve fiyat değişimlerini belirleyen temel gelişme olmuştur.

Grafik 22. Net UYP, Varlıklar ve Yükümlülükler
(milyar ABD doları)

Kaynak: TCMB.

Grafik 23. Ödemeler Dengesi ve UYP
(milyar ABD doları)

Kaynak: TCMB.

Sektörel olarak değerlendirildiğinde, diğer sektörlerin 275,8 milyar ABD doları ile en yüksek net yükümlülük pozisyonunu taşıdığı, bunu 163,5 milyar ABD doları ile bankacılık sektörünün izlediği görülmektedir. Söz konusu sektörlerin toplama katkıları yüzde 102,2 olup, bu sektörlerdeki gelişmeler UYP'nin geneline belirlemektedir. Diğer taraftan, Merkez Bankası geleneksel olarak net varlık pozisyonu, genel hükümet ise net yükümlülük pozisyonu taşımaktadır.

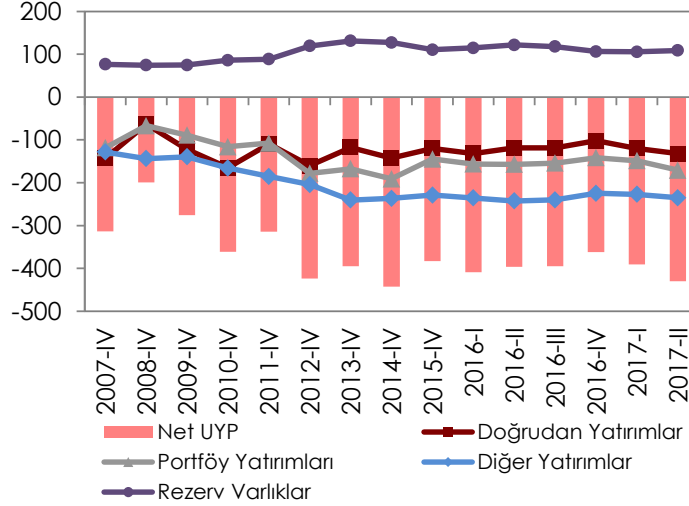
Tablo 1. Sektörel UYP (milyar ABD doları)

Sektör	2016			2017-I			2017-II		
	Var.	Yük.	Net	Var.	Yük.	Net	Var.	Yük.	Net
Genel Hükümet	2	-91	-89	2	-92	-90	2	-102	-100
Merkez Bankası	108	-1	107	108	-1	107	111	-1	110
Bankalar	43	-193	-150	44	-200	-156	46	-209	-164
Diğer Sektörler	62	-293	-230	64	-315	-251	66	-341	-276
Toplam	216	-578	-362	218	-608	-391	224	-653	-430

Kaynak: TCMB.

Bankaların ve Genel Hükümet'in yurtdışında yeni tahvil ihraçları ile yurtdışı yerleşiklerin DİBS ve hisse senedi alımlarının yanı sıra hisse senetlerinde değer ve kur değişimi kaynaklı iyileşme, net UYP'de yılın ikinci çeyreğinde gözlenen gelişmenin temel kaynaklarını oluşturmaktadır. Yatırım araçları detayında incelendiğinde, bir önceki çeyreğe göre doğrudan yatırımlardan kaynaklanan net yükümlülükler 12 milyar ABD doları artarak 132 milyar ABD doları olurken, portföy yatırımlarından kaynaklanan net yükümlülükler 22 milyar ABD doları artarak 171 milyar ABD doları olmuştur.

Grafik 24. Net UYP'ye Yatırım Araçlarının Katkısı
(milyar ABD doları)

Kaynak: TCMB.

UYP'nin yükümlülük tarafında portföy yatırımları stokunun 2017 yılı ilk çeyreğine göre 22,0 milyar ABD doları artmasında, ödemeler dengesi akım işlemlerindeki 13,3 milyar ABD doları artış ile değer ve kur farkındaki 8,8 milyar ABD doları artış etkili olmuştur. Ödemeler dengesi akım işlemlerindeki söz konusu artış ise özellikle bankaların ve Genel Hükümet'in 8,5 milyar ABD doları değerindeki yurt dışı tahvil ihraçları ile yurtdışı yerleşiklerce yapılan 3,5 milyar ABD doları değerindeki DİBS alımlarından kaynaklanmıştır.

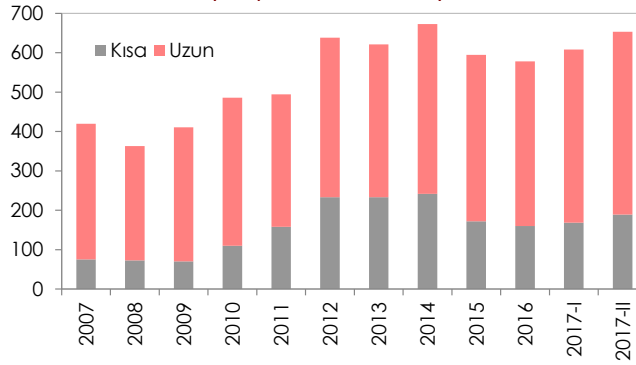
Tablo 2. Yükümlülükler: Portföy Yatırımları Değişimin Kaynakları
(milyon ABD doları)

Akım-Stok ilişkisi	Ödemeler Dengesi İşlemleri			2017Q2	Miktar Değişim	% Değişim
	2017Q1	Değer ve Kur Değişimleri				
	(I)	(II)	(III)	(IV=I+II+III)	(IV-I)	(IV-I)
Yükümlülükler/Portföy Yatırımları	150.204	13.264	8.783	172.251	22.047	14,7
Hisse Senetleri	40.564	1.272	7.265	49.101	8.537	21,0
Genel Hükümet/Borç Senetleri/DİBS	26.254	3.489	1.953	31.696	5.442	20,7
Genel Hükümet/Borç Senetleri/Eurobond	39.906	4.121	-611	43.416	3.510	8,8
Bankalar/Borç Senetleri	33.070	4.344	250	37.664	4.594	13,9
Diğer Sektörler/Borç Senetleri	10.410	38	-74	10.374	-36	-0,3

Kaynak: TCMB.

UYP'nin yükümlülük tarafında uzun vadeli kalemlerin ağırlığı korunmaktadır. Sektörlerin toplamı olarak bakıldığında, 2017 yılı ikinci çeyreğinde UYP yükümlülüklerinin yaklaşık yüzde 71'i uzun vadelidir. Alt sektörler bakımından ise, Merkez Bankası'nın yüzde 86'sının, Genel Hükümet'in ve diğer sektörlerin yükümlülüklerinin ise sırasıyla yüzde 69 ve 77'sinin uzun vadeli olduğu anlaşılmaktadır. 2015 yılından başlayarak, Merkez Bankası'nın aldığı kararların da etkisi ile bankacılık sektörü yükümlülüklerinin vade yapısında uzun vadenin payının arttığı ve aynı dönem itibarıyla bu oranın yaklaşık yüzde 63 düzeyinde gerçekleştiği gözlenmektedir.

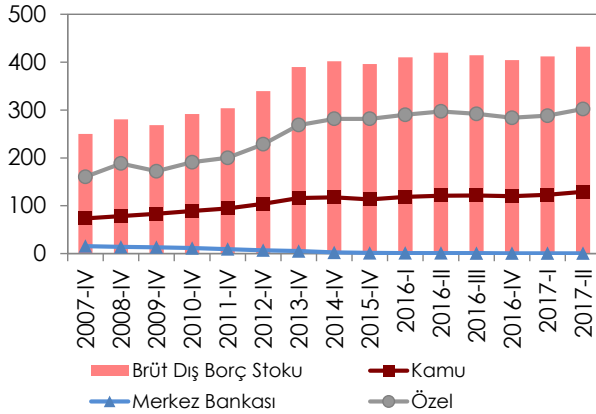
Grafik 25. Yükümlülükler: Vade Dağılımı
(milyar ABD doları)

Kaynak: TCMB.

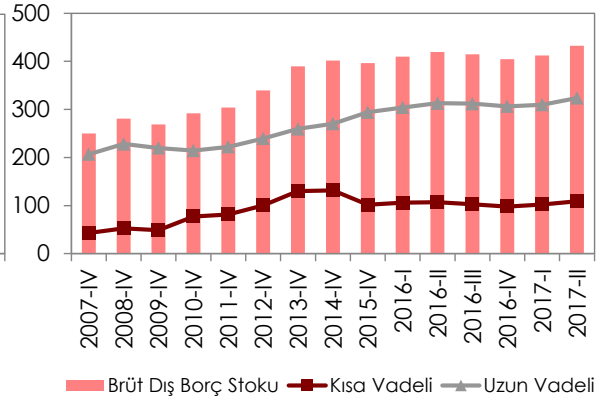
UYP'nin yükümlülük kalemleri temelde dış borç stokunun ana bileşenlerini oluşturmaktadır. İlgili yükümlülük kalemlerinden hareketle dış borç stoku verileri incelendiğinde, yılın ikinci çeyreğinde dış borç stokunun sınırlı bir azalış göstererek, 432 milyar ABD doları düzeyinde gerçekleştiği görülmektedir. Borçlu dağılımına göre, özel sektör yüzde 70'lik payı ile brüt dış borç stokundaki en ağırlıklı sektördür. Vade dağılımına bakıldığında ise son yıllarda kısa vadeli borcun payının düştüğü, uzun vadeli borcun payının ise arttığı izlenmektedir. 2017 ikinci çeyrek itibarıyla, uzun vadeli borcun payı yüzde 75 seviyesindedir.

Grafik 26. Dış Borç Stoku: Borçlu Dağılımı
(milyar ABD doları)

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı.

Grafik 27. Dış Borç Stoku: Vade Dağılımı
(milyar ABD doları)

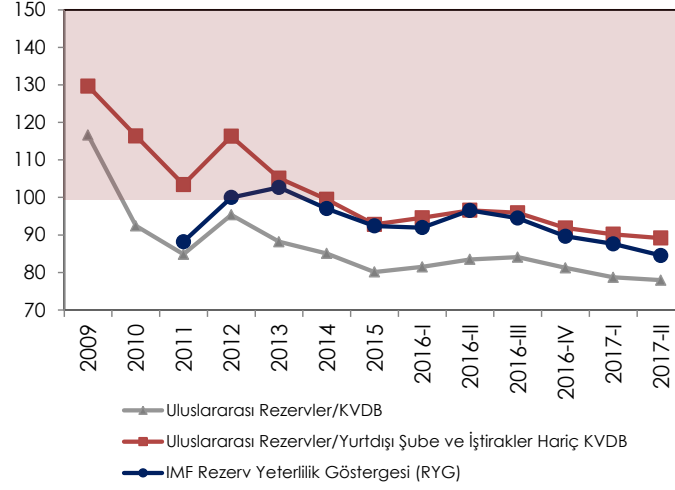

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı.

TCMB brüt uluslararası rezerv stoku, 2017 yılı ikinci çeyreğinde bir önceki döneme göre 2,9 milyar ABD doları artarak 108,7 milyar ABD doları olmuştur. Türkiye'nin uluslararası rezervlerinin diğer unsurunu oluşturan bankaların muhabirlerindeki yabancı para varlıkları ise 8,2 milyar ABD doları artarak 25,1 milyar ABD doları olmuştur. Öte yandan, vadesine 1 yıl ve daha az kalan dış borç verisi kullanılarak hesaplanan kalan vadeye göre kısa vadeli dış borçlar (KVDB) bir önceki çeyreğe göre yüzde 4,8 artarak 171,6 milyar ABD doları düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu gelişmeler sonucunda, rezerv yeterlilik göstergesi olarak takip edilen toplam uluslararası rezervlerin KVDB stokuna oranı yüzde 77,9 düzeyinde gerçekleşmiştir. Yurt dışı şube ve iştirakler hariç tutulduğunda söz konusu oran, yüzde 89,2 olarak hesaplanmaktadır. IMF Rezerv Yeterlilik Göstergesi¹ ise yüzde 84,5 olarak hesaplanmıştır.

¹ IMF tarafından dalgalı döviz kuru rejimi uygulayan yükselen piyasalar için resmi rezervlerin (%30*kısa vadeli dış borç stoku + %15*portföy yükümlülükleri + %5*geniş para arzı + %5*mal ve hizmet ihracatı gelirleri) toplamına oranı şeklinde tanımlanan ve yüzde 100 ile 150 oranında tutulan rezervlerin "yeterli" olduğu değerlendirilen göstergedir.

Grafik 28. Rezerv Yeterlilik Göstergeleri (yüzde)

Kaynak: TCMB.

4. Ek Tablolar

Ödemeler Dengesi (milyar ABD doları)

	Ocak-Haziran			Haziran (yıllıklandırılmış)		
	2016	2017	% Değişim	2016	2017	% Değişim
Cari İşlemler Hesabı	-19,1	-20,8	9,4	-29,3	-34,4	17,6
Dış Ticaret Hesabı	-20,3	-22,5	10,6	-43,0	-43,0	0,0
Mal İhracatı	75,3	81,7	8,5	150,0	156,6	4,4
İhracat (fob)	71,6	77,4		142,0	148,4	
Bavul Ticareti	2,5	2,9		5,3	5,6	
Mal İthalatı	95,7	104,2	8,9	193,0	199,6	3,4
İthalat (cif)	99,7	108,3		200,1	207,3	
Uyarılama: Navlun ve Sigorta	-4,5	-5,2		-9,1	-9,6	
Hizmetler Hesabı	4,9	6,0	23,1	20,5	16,6	-19,3
Seyahat (net)	4,7	5,3		18,0	14,6	
Gelir	7,6	7,4		23,6	18,6	
Gider	2,9	2,1		5,6	4,0	
Diğer Hizmet Gelirleri (net)	0,2	0,7		2,5	2,0	
Birincil Gelir Dengesi	-4,5	-5,5	20,3	-8,6	-9,9	16,0
Ücret Ödemeleri (net)	-0,3	-0,4		-0,6	-0,8	
Doğrudan Yatırım Gelirleri (net)	-1,5	-1,6		-2,5	-2,8	
Portföy Yatırımı Gelirleri (net)	-1,0	-1,6		-2,2	-2,7	
Diğer Yatırım Gelirleri (net)	-1,8	-1,9		-3,4	-3,6	
Faiz Geliri	1,1	1,2		2,0	2,3	
Faiz Gideri	2,8	3,1		5,4	5,9	
İkincil Gelir Dengesi	0,9	1,1	16,5	1,8	1,9	9,1
İşçi Gelirleri	0,3	0,2		0,6	0,6	
Sermaye Hesabı	0,0	0,0		0,0	0,0	
Finans Hesabı	-17,2	-25,3	47,3	-26,3	-29,1	10,8
Doğrudan Yatırımlar (net)	-3,7	-3,2	-14,0	-10,8	-8,6	-20,3
Net Varlık Edinimi	1,6	1,7		4,8	3,2	
Net Yükümlülük Oluşumu	5,3	4,9		15,6	11,9	
Portföy Yatırımları (net)	-8,4	-17,4	108,5	3,5	-15,4	-537,6
Net Varlık Edinimi	0,6	0,1		4,1	1,1	
Net Yükümlülük Oluşumu	9,0	17,6		0,6	16,4	
Hisse Senetleri	0,7	2,2		-1,6	2,3	
Borç Senetleri	8,2	15,4		2,2	14,1	
DİBS'ler	2,5	3,9		-1,5	2,2	
Hazine Yurt Dışı Tahvil İhracı	3,2	5,8		3,2	5,3	
Borçlanma	4,0	7,4		4,0	8,9	
Geri Ödeme	0,8	1,6		0,8	3,6	
Bankalar (net)	1,6	5,8		-1,0	6,3	
Diğer Sektörler (net)	1,0	-0,1		1,5	0,3	
Diğer Yatırımlar (net)	-13,5	-2,2	-83,5	-20,1	5,0	-124,6
Efektif ve Mevduatlar	-4,7	-0,2		-1,8	6,4	
Net Varlık Edinimi	-0,1	2,5		6,1	8,0	
Bankalar	0,8	3,1		6,1	9,3	
Yabancı Para	0,5	1,0		2,5	5,7	
Türk Lirası	0,3	2,2		3,5	3,6	
Diğer Sektörler	-0,8	-0,6		0,0	-1,4	
Net Yükümlülük Oluşumu	4,7	2,7		7,9	1,6	
Merkez Bankası	-0,2	-0,1		-0,8	-0,4	
Bankalar	4,9	2,8		8,7	2,0	
Krediler	-7,1	0,6		-14,3	2,8	
Net Varlık Edinimi	0,2	-0,2		0,3	-0,2	
Net Yükümlülük Oluşumu	7,3	-0,8		14,6	-3,0	
Bankalar	0,3	-1,3		2,2	-5,2	
Kısa Vade	-3,0	0,4		-15,5	-2,6	
Uzun Vade	3,3	-1,7		17,7	-2,6	
Genel Hükümet	-0,9	-0,3		-1,7	-0,3	
Uzun Vade	-0,9	-0,3		-1,7	-0,3	
Diğer Sektörler	7,9	0,7		14,0	2,5	
Kısa Vade	1,3	1,1		1,3	0,5	
Uzun Vade	6,6	-0,3		12,8	1,9	
Ticari Krediler	-1,7	-2,7		-4,0	-4,2	
Net Varlık Edinimi	0,4	1,3		0,5	1,2	
Net Yükümlülük Oluşumu	2,1	3,9		4,5	5,5	
Diğer Varlık ve Yükümlülükler	0,1	0,0		-0,1	0,0	
Resmi Rezervlerdeki Değişim	8,5	-2,4		1,2	-10,0	
Net Hata ve Noksan	1,9	-4,4		3,0	5,3	

Kaynak: TCMB.

Ulusal Yatırım Pozisyonu (milyar ABD doları)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016-I	2016-II	2016-III	2016-IV	2017-I	2017-II	17 II/17I % Değişim
Net UYP	-313,6	-199,6	-275,8	-361,2	-314,6	-423,7	-395,1	-442,9	-383,3	-409,0	-396,8	-395,3	-362,3	-390,5	-429,8	10,0
Varlıklar	170,1	186,4	182,1	185,9	179,7	214,4	226,2	230,0	211,4	221,0	226,2	222,1	215,5	217,8	223,6	2,7
Doğrudan Yatırımlar	12,2	17,8	23,3	24,0	28,3	31,4	33,7	39,9	36,2	37,0	37,9	38,5	39,5	40,3	41,2	2,1
Sermaye	12,2	17,8	19,9	20,8	23,9	27,5	29,9	33,9	27,7	28,5	29,3	29,9	31,0	31,8	32,6	2,5
Diğer sermaye	0,0	0,0	3,4	3,2	4,4	3,9	3,7	6,0	8,6	8,5	8,6	8,6	8,5	8,5	8,6	0,7
Portföy yatırımları	2,0	1,9	1,9	2,2	1,8	1,3	1,0	1,5	1,6	1,4	1,4	1,5	1,3	1,4	1,3	-3,0
Hisse senetleri	0,1	0,1	0,2	0,4	0,3	0,3	0,4	0,5	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	-2,0
Borç senetleri	1,9	1,9	1,7	1,9	1,5	1,0	0,6	1,0	1,0	0,8	0,9	1,0	0,8	0,8	0,8	-3,7
Bankalar	1,4	1,5	1,0	1,2	1,0	0,5	0,5	0,8	0,8	0,7	0,8	0,8	0,8	0,6	0,7	6,7
Diğer Sektörler	0,5	0,4	0,6	0,7	0,5	0,5	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	-39,7
Diğer yatırımlar	79,5	92,4	82,0	73,7	61,3	62,6	60,5	61,3	63,1	68,0	65,1	64,2	68,5	70,4	72,4	2,9
Diğer Hisse Senedi ve Katılım Payları	0,8	0,8	0,9	1,0	1,0	1,1	1,4	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4	1,5	1,5	1,6	2,5
Efektif ve Mevduatlar	65,1	79,2	67,7	58,1	45,0	44,7	40,3	40,6	42,2	46,5	43,5	44,3	47,0	48,4	49,7	2,7
Bankalar	34,6	46,0	40,1	26,6	26,0	24,1	23,3	22,2	23,3	28,0	25,3	26,6	30,0	31,0	32,3	4,2
Yabancı para	34,6	42,7	37,4	24,0	22,2	18,4	16,9	14,6	17,6	20,9	19,2	20,6	23,6	23,2	25,1	8,2
Türk lirası	0,0	3,4	2,7	2,5	3,9	5,8	6,4	7,6	5,7	7,1	6,1	6,0	6,4	7,9	7,3	-7,5
Diğer Sektörler	30,5	33,2	27,5	31,6	19,0	20,6	17,0	18,4	18,9	18,4	18,2	17,7	17,0	17,3	17,3	0,0
Krediler	1,9	2,4	2,6	2,6	2,8	3,6	4,1	5,7	6,2	6,8	6,4	6,5	6,3	6,2	6,2	-0,8
Merkez Bankası	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bankalar	1,8	2,3	2,6	2,5	2,6	3,1	3,0	4,4	5,1	5,7	5,6	5,7	5,7	5,6	5,8	3,1
Kısa Vade	1,1	1,5	1,5	1,3	1,0	1,3	1,0	0,8	0,8	1,1	1,0	1,0	0,9	0,8	1,0	25,9
Uzun Vade	0,7	0,8	1,1	1,2	1,5	1,7	2,0	3,5	4,3	4,6	4,7	4,7	4,7	4,8	4,8	-0,8
Genel Hükümet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,5	1,1	1,3	1,0	1,0	0,8	0,8	0,6	0,6	0,4	-38,0
Ticari Krediler	10,3	8,6	9,3	10,5	10,9	11,7	13,2	12,2	11,8	11,8	12,2	10,4	12,2	12,7	13,4	5,7
Diğer Sektörler	10,3	8,6	9,3	10,5	10,9	11,7	13,2	12,2	11,8	11,8	12,2	10,4	12,2	12,7	13,4	5,7
Diğer Varlıklar	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	0,1
Merkez Bankası	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	0,1
Rezerv varlıklar	76,4	74,2	74,8	86,0	88,3	119,2	131,0	127,3	110,5	114,6	121,8	117,8	106,3	105,7	108,7	2,9
Parasal altın	3,1	3,2	4,1	5,3	9,9	19,2	20,1	20,4	17,6	18,9	20,1	18,8	14,1	17,1	18,5	8,2
Özel Çekiş Hakları	0,1	0,0	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,4	1,3	1,4	1,3	1,4	1,3	1,3	1,3	2,3
IMF nezdinde rezerv varlıklar	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	2,6
Diğer rezerv varlıkları	73,1	70,8	69,0	79,1	76,8	98,3	109,2	105,3	91,4	94,2	100,2	97,5	90,8	87,1	88,7	1,8
Yükümlülükler	483,7	386,0	457,9	547,1	494,2	638,1	621,3	672,9	594,7	630,0	622,9	617,3	577,8	608,3	653,4	7,4
Doğrudan Yatırımlar	155,4	80,9	145,4	189,1	137,9	191,6	151,6	182,5	156,4	168,8	156,6	157,0	141,6	160,5	173,4	8,1
Sermaye	151,9	75,4	138,0	181,2	130,9	183,8	143,5	174,8	147,6	159,2	146,5	146,1	131,0	150,1	162,3	8,1
Diğer sermaye	3,4	5,5	7,4	8,0	7,0	7,8	8,1	7,7	8,9	9,6	10,1	10,9	10,7	10,4	11,2	7,6
Portföy yatırımları	120,6	68,7	91,0	118,2	109,5	179,5	168,5	192,6	146,4	157,7	158,4	155,9	143,0	150,2	172,3	14,7
Hisse senetleri	64,2	23,1	47,1	61,3	39,1	70,5	52,2	61,9	40,2	48,3	43,2	41,1	35,5	40,6	49,1	21,0
Bankalar	0,0	0,0	0,0	0,0	13,5	29,9	17,6	21,4	11,6	14,0	12,9	12,9	10,7	12,7	15,5	22,1
Diğer Sektörler	0,0	0,0	0,0	0,0	25,5	40,6	34,6	40,5	28,6	34,3	30,3	28,2	24,8	27,9	33,6	20,6
Borç senetleri	56,4	45,6	43,9	56,9	70,5	109,0	116,3	130,7	106,1	109,4	115,3	114,8	107,5	109,6	123,2	12,3
Bankalar	0,0	0,0	0,0	1,1	4,2	13,3	21,4	31,4	30,0	29,4	31,5	31,0	31,6	33,1	37,7	13,9
Yurtiçi	0,0	0,0	0,0	0,1	0,4	1,1	1,2	1,2	0,8	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	11,7
Yurtdışı	0,0	0,0	0,0	1,0	3,7	12,3	20,2	30,3	29,2	28,7	30,8	30,4	31,0	32,5	37,0	13,9
Genel Hükümet	56,4	45,6	43,9	55,5	66,1	94,1	89,9	91,0	66,9	69,8	73,6	73,6	65,3	66,2	75,1	13,5
Yurtiçi	32,2	20,4	21,1	32,7	37,5	62,7	52,1	52,2	31,8	34,5	36,4	36,4	26,7	26,3	31,7	20,7
Yurtdışı	24,3	25,2	22,9	22,8	28,5	31,5	37,8	38,7	35,1	35,3	37,1	37,2	38,6	39,9	43,4	8,8
Diğer Sektörler	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2	1,5	4,9	8,3	9,3	10,2	10,2	10,1	10,5	10,4	10,4	-0,3
Yurtiçi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,3	6,6
Yurtdışı	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2	1,4	4,8	8,1	9,2	9,9	9,9	9,8	10,2	10,2	10,1	-0,5
Diğer yatırımlar	207,7	236,3	221,4	239,7	246,8	267,1	301,2	297,8	291,9	303,5	307,9	304,4	293,2	297,6	307,7	3,4
Efektif ve Mevduatlar	26,6	31,4	32,0	44,3	37,6	46,1	53,2	49,1	43,1	49,7	48,2	47,2	43,5	45,4	47,5	4,6
Merkez Bankası	15,8	14,1	13,2	11,6	9,3	7,1	5,2	2,5	1,3	1,3	1,2	1,0	0,8	0,8	0,8	-0,2
Bankalar	10,8	17,3	18,9	32,8	28,3	39,0	48,0	46,6	41,8	48,4	47,0	46,3	42,6	44,6	46,7	4,7
Yabancı para	7,0	9,4	10,1	15,2	19,9	27,4	36,9	33,2	32,2	34,3	33,0	31,8	30,5	31,5	33,1	5,1
Türk lirası	3,8	7,9	8,8	17,6	8,4	11,6	11,1	13,4	9,6	14,1	14,0	14,5	12,2	13,1	13,6	3,7
Krediler	159,6	182,3	166,3	170,6	182,0	192,7	213,9	215,2	213,9	219,1	222,7	220,9	211,6	212,7	217,4	2,2
Merkez Bankası	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bankalar	39,3	40,4	35,6	47,6	58,0	64,9	86,6	94,4	92,8	92,7	93,5	90,6	87,5	87,8	87,5	-0,3
Kısa Vade	7,5	9,5	6,3	18,1	23,9	29,4	42,8	44,0	20,9	18,9	17,9	16,1	14,5	15,2	15,3	0,3
Uzun Vade	31,8	30,9	29,3	29,5	34,1	35,5	43,9	50,4	71,9	73,8	75,6	74,5	72,9	72,5	72,2	-0,5
Genel Hükümet	30,1	33,5	34,8	36,1	35,0	32,8	32,2	28,7	25,7	25,9	25,4	25,7	24,2	24,9	25,4	2,1
Kısa Vade	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Uzun Vade	30,1	33,5	34,8	36,1	35,0	32,8	32,2	28,7	25,7	25,9	25,4	25,7	24,2	24,9	25,4	2,1
Diğer Sektörler	90,3	108,5	95,9	86,9	89,0	95,1	95,0	92,1	95,4	100,5	103,7	104,6	99,9	100,1	104,5	4,4
Kısa Vade	1,4	1,8	0,9	2,0	2,7	4,2	4,9	4,6	3,8	4,6	5,1	4,8	4,0	4,2	5,1	23,8
Uzun Vade	88,8	106,7	94,9	84,9	86,3	90,8	90,1	87,5	91,6	95,9	98,6	99,8	95,9	95,9	99,4	3,6
Ticari Krediler	21,5	22,6	21,6	23,4	25,7	26,8	32,7	32,2	33,6	33,4	35,8					

Geçmiş Ödemeler Dengesi ve Uluslararası Yatırım Pozisyonu Raporlarında Yayımlanan Kutular

2017-I

Kutu 1. Devlet İç Borçlanma Senetleri Yabancı Yatırımcı Profili

2016-IV

Kutu 1. Net Hata Noksan

2016-III

- Kutu 1. İhracatta Son Dönem Gelişmeleri
Kutu 2. Yurt Dışı Sermaye Girişleri ve Büyüme: Grafikselsel Bir Analiz
Kutu 3. Diğer Sektörlerin Uzun Vadeli Kredi Gelişmeleri

2016-II

Kutu 1. Bütünleşik Uluslararası Yatırım Pozisyonu Tablosu

2016-I

- Kutu 1. Parite Gelişmelerinin Cari İşlemler Hesabı Üzerindeki Etkileri
Kutu 2. Ödemeler Dengesi Tablosu'nda Gayrimenkul İstatistikleri
Kutu 3. Yurt Dışı Yerleşiklerin Mülkiyetindeki Menkul Değerlerin Son Dönem Gelişmeleri

2015-IV

- Kutu 1. Ödemeler Dengesi İstatistiklerinde Yapılan Yıl Sonu Güncellemeleri
Kutu 2. Ücret Ödemeleri ve Ödemeler Dengesi İstatistiklerine Yansımaları
Kutu 3. Türkiye'ye Gelen Doğrudan Yabancı Yatırımların Gelişimi ve Gelişmekte Olan Ülkeler ile Karşılaştırması
Kutu 4. Finansal Olmayan Kuruluşların Yurt Dışından Sağladığı Kredilerin Ortalama Vadesi

2015-III

- Kutu 1. Seyahat Gelirindeki Gelişmeler
Kutu 2. Türkiye ile Rusya Arasındaki Ekonomik İlişkilerin Ödemeler Dengesi İstatistikleri Açısından Değerlendirilmesi
Kutu 3. Brüt Uluslararası Rezervlerdeki Değişimin Temel Unsurları
Kutu 4. Net Hata ve Noksan: 2008 Yılı ve Sonrası

2015-II

- Kutu 1. Türkiye'nin Enerji İthalatındaki Son Dönem Gelişmeleri
Kutu 2. Zorunlu Karşılıklardaki Değişiklik ve Bankacılık Kesimi Dış Borçlanması
Kutu 3. Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Kredilerin Döviz Kompozisyonu
Kutu 4. Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Kesintilerinin Ticari Krediler Üzerine Etkisi

2015-I

- Kutu 1. Cari İşlemler Hesabı'nda 2014 Yılı İçin Yapılan Güncellemeler
Kutu 2. Türkiye'nin Reel Efektif Döviz Kurlarının Güncellenmesi
Kutu 3. Uluslararası Yatırım Pozisyonuna Sektörel Bir Bakış
Kutu 4. Bütünleşik Uluslararası Yatırım Pozisyonu Tablosu

2014-IV

- Kutu 1. Yakın Gelecekte Cari İşlemler Dengesi Üzerinde Etkili Olabilecek Risk Unsurları
Kutu 2. Ödemeler Dengesi İstatistikleri'nde Dış Ticaret Dengesi Hesabı Altında Yapılan Uyarlamalar
Kutu 3. Bavul Ticareti
Kutu 4. Brüt Dış Finansman İhtiyacı Çerçevesinde Rezerv Yeterliliği

2014-III

- Kutu 1. Ödemeler Dengesi ve Uluslararası Yatırım Pozisyonu Altıncı El Kitabı'na Geçişin Ödemeler Dengesi İstatistiklerine Etkileri
Kutu 2. Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Kredilerin Döviz Kompozisyonu
Kutu 3. Net Hata Noksan Kalemi ve Seçilmiş Ülkeler Bazında Karşılaştırması

2014-II

- Kutu 1. Ödemeler Dengesi ve Uluslararası Yatırım Pozisyonu Altıncı El Kitabı'na Geçiş Sürecinde Türkiye Uygulaması
- Kutu 2. Irak'ta Ortaya Çıkan Jeopolitik Gerginliklerin İhracata Yansımaları
- Kutu 3. Bankacılık Sektörünün Yurt Dışında İhraç Ettiği Tahvil ve Bonolar

2014-I

- Kutu 1. Rusya ve Ukrayna'da Ortaya Çıkan Gelişmelerin Ödemeler Dengesi İstatistikleri Açısından Değerlendirilmesi
- Kutu 2. Nicel Gevşeme Programıyla İlgili Beklentilerin Türkiye'ye Yönelik Portföy Yatırımlarına Etkisi
- Kutu 3. Net Hata ve Noksan Kalemindeki Güncellemeler

2013-IV

- Kutu 1. Euro Bölgesi İktisadi Gelişmelerinin Doğrudan Yabancı Yatırım Girişine Etkisi
- Kutu 2. Reeskont Kredilerinin Uluslararası Rezervlere Etkisi
- Kutu 3. 2014 Yılı Dış Borç Servisine Yönelik Bir Değerlendirme

2013-III

- Kutu 1. AB Ülkelerine Yapılan İhracatta Son Dönem Gelişmeler
- Kutu 2. Suriyeli Sığınmacılar ile İlgili Turizm İstatistiklerinde Yapılan Düzeltme ve Ödemeler Dengesi İstatistiklerine Yansımaları
- Kutu 3. Uluslararası Yatırım Pozisyonu: Türkiye İçin Bir Analiz
- Kutu 4. Özel Sektör Dış Borç Stoku

2013-II

- Kutu 1. Türkiye'nin Elektrik Üretimine Yönelik Enerji İthalatı
- Kutu 2. Altın Dış Ticaretinin Cari Açık Üzerindeki Etkisi ve Son Dönem Gelişmeler
- Kutu 3. Yatırım Geliri Dengesi ile Uluslararası Faiz Oranları
- Kutu 4. ROM Uygulaması ve Uluslararası Rezervlerdeki Yapısal Değişim

2013-I

- Kutu 1. Türkiye'de Dış Ticaretin Teknolojik Yapısı: 1990-2012 Dönemi
- Kutu 2. Yurt Dışı Yerleşiklerin Mülkiyetindeki Menkul Değerlerin Vade Yapısı
- Kutu 3. Net Hata ve Noksan Kalemindeki Çıkış Yönlü Hareket

2012-IV

- Kutu 1. Cari Açık Finansman Kalitesinin Makro Gösterimi
- Kutu 2. İhracatta Yerli ve Yabancı Katma Değer Oranları
- Kutu 3. Turizm İstatistiklerinde Yöntemsel Güncelleme ve Ödemeler Dengesi İstatistiklerine Yansımaları
- Kutu 4. IMF Kaynak Kullanımı ve Ödemeler Dengesi İstatistikleri
- Kutu 5. Rezerv Yeterliliği Hesaplamasına Yeni Yaklaşım

2012-III

- Kutu 1. Avrupa Birliği ve ODKA Ülkelerine Yapılan İhracatta Son Dönem Gelişmeler
- Kutu 2. Kredi Mektuplu Döviz Tevdiat (KMDTH) ve Süper Döviz Hesabı (SDH) Hareketleri ile Net Hata ve Noksan
- Kutu 3. Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Kredi Borcu

2012-II

- Kutu 1. Avrupa Birliği'ndeki Son Dönem Gelişmeleri ve Sektörel İhracat
- Kutu 2. Türkiye'ye Gelen Ziyaretçilerin Profili Ve Milliyetine Göre Turizm Gelirlerinin Genel Analizi
- Kutu 3. Yurt Dışı Yerleşiklerin Mülkiyetindeki Devlet İç Borçlanma Senetlerinin Yapısı

2012-I

- Kutu 1. Türkiye'nin İhracat Performansının Ürün ve Ülke Grubu Çeşitlendirmesi Çerçevesinde Değerlendirilmesi
- Kutu 2. Türkiye'de Yerleşik Kişilerin Yurt Dışındaki Mevduatları ve Net Hata Noksan
- Kutu 3. Yurt Dışı Yerleşikler ile Gerçekleştirilen Repo İşlemleri
- Kutu 4. Net Uluslararası Rezervler

2011-IV

- Kutu 1. Kredi Genişlemesi ve Cari İşlemler Dengesi
- Kutu 2. Suriye’de Ortaya Çıkan Gelişmelerin Türkiye’nin İhracatına Yansımaları
- Kutu 3. Cari İşlemler Açığı ve Finansman Kalemleri
- Kutu 4. Euro Bölgesi Borç Krizinin Türkiye’ye Yönelik Sermaye Akımları Üzerine Etkileri
- Kutu 5. Türkiye’ye Yapılan Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları

2011-III

- Kutu 1. Altın İthalatındaki Artış ve Toplam İthalata Etkisi
- Kutu 2. Uluslararası Rezervler ve Döviz Likiditesi
- Kutu 3. Türkiye’nin Euro Bölgesinin Sorunlu Çevre Ülkelerindeki Finansal Varlıkları

2011-II

- Kutu 1. Cari İşlemler Açığının Genişlemesinde Dış Ticaret Hadlerinin Etkisi
- Kutu 2. Yurt İçi Yerleşiklerin Sermaye Hareketleri Üzerindeki Belirleyiciliği
- Kutu 3. Yurt İçi Yerleşiklerce Net Efektif Karşılığı Açılan Mevduatlar Kapsamında Net Hata ve Noksan Kaleminin Analizi

2011-I

- Kutu 1. Kuzey Afrika’da Ortaya Çıkan Gelişmelerin Sektör Bazında Türkiye’nin Dış Ticaretine Yansımaları
- Kutu 2. Körfez Ülkelerinde Ortaya Çıkan Gelişmelerin Ödemeler Dengesi Finans Hesapları Üzerindeki Etkisi
- Kutu 3. Bilanço Dışı Yabancı Para Net Genel Pozisyonu Çerçevesinde Swap İşlemlerinin Ödemeler Dengesi İstatistiklerine Kaydı
- Kutu 4. Uluslararası Rezervler ve Kısa Vadeli Dış Borçlar

2010-IV

- Kutu 1. Kriz ve Kriz Sonrası Dönemde Gelişmekte Olan Ülkelere Sermaye Akımlarının Eğilimi ve Türkiye
- Kutu 2. Yurt İçinde Yerleşik Bankaların Yurt Dışı Şubelerinin (Yurt Dışı Şubeler) 2010 Yılı Ödemeler Dengesi İstatistiklerine Etkisi
- Kutu 3. Kısa Vadeli Dış Borçlar - 2010 Yılı Gelişmeleri